

Olszewska, Małgorzata

Seminarium Kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 43/2, 186-187

1998

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

stanowisko ministra sprawiedliwości. Wierność swym poglądom przyplacił dwukrotnym wygnaniem i więzieniem. Spod jego pióra wyszły liczne prace z dziedziny ekonomii, prawa i dydaktyki. Ostatni z hiszpańskich erudytów, wspomniany w referacie ks. Beníteza, P.R. de Campomanes reprezentował nurt oświeconego absolutyzmu. Był teoretykiem, jako autor dzieł podejmujących problematykę historyczno-ekonomiczną i społeczno-wychowawczą, ale i praktykiem, reorganizując finanse Korony Hiszpańskiej i przyczyniając się walnie do ożywienia handlu z koloniami.

Drugi z referentów, ks. Martín M. Morales, skoncentrował swoje wystąpienie pt. *Istituto Storico della Compagnia di Gesù* na omówieniu działalności Instytutu Historycznego Towarzystwa Jezusowego w Rzymie. Ks. Morales przedstawił najwybitniejszych organizatorów tej instytucji, nakreślił sylwetki najważniejszych badaczy historii jezuitów, omówił działalność wydawniczą Instytutu w przeszłości i dniu dzisiejszym. Z wystąpienia mogliśmy się również dowiedzieć o głównych nurtach ideowych, panujących wśród historyków zajmujących się dziejami Towarzystwa Jezusowego. Świadectwem nowoczesnych tendencji, zmierzających do ściślejszego powiązania badań źródłowych z potrzebą syntetycznego opracowania wielu problemów dotyczących historii jezuitów była, zdaniem ks. Moralesa, m.in. zmiana tytułu podstawowego wydawnictwa Instytutu z *Monumenta Historiae Societatis Iesu* na *Monumenta Historica*.

W dyskusji, która nastąpiła po obu referatach, zabrali głos polscy badacze, zajmujący się różnymi aspektami nauki i kultury okresu Oświecenia: prof. dr Irena Stasiewicz-Jasiukowa, prof. dr Teresa Kostkiewiczowa, prof. dr Ryszard W. Wołoszyński, ks. prof. dr Ludwik Grzebień, prof. dr Tadeusz M. Nowak, dr Kazimierz Puchowski, ks. prof. dr Andrzej Dziuba i ks. prof. dr Stanisław Obirek. Zwrócono uwagę przede wszystkim na cechy wspólne polskiego i hiszpańskiego Oświecenia, wśród których za najważniejszą uznano brak elementów antyklerykalnych i antyfideistycznych, tak charakterystycznych dla Oświecenia francuskiego, oraz rozgraniczenie problemów religijnych i naukowych, dzięki czemu wolność badań naukowych nie pozostawała w sprzeczności z integralnością prawd wiary. Na zakończenie sesji obie strony: Zakład Historii Nauk Społecznych IHN PAN i Towarzystwo Jezusowe, wyraziły wolę kontynuowania spotkań i wymiany doświadczeń naukowych.

Michał Zgórzak
(Warszawa)

SEMINARIUM KONTEKST ODKRYCIA W DZIEJACH DZIEDZINY NAUKI

Cykl posiedzeń seminaryjnych *Kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki* prowadzony jest od października 1995 r. przez doc. dr hab. Alinę Motycką

(z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN) i prof. dr hab. Stefana Zameckiego (z Instytutu Historii Nauki PAN). Skupia przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i filozoficznych z ośrodków całego kraju. Posiedzenia odbywają się raz w miesiącu – w przedostatni piątek miesiąca, w Instytucie Historii Nauki PAN.

W pierwszym kwartale 1998 r. odbyły się trzy spotkania. Pierwsze posiedzenie odbyło się 23 stycznia, na którym dr Agnieszka Lekka-Kowalik z Wydziału Filozofii KUL przedstawiła referat pt. *Wybory tematów badawczych w nauce jako decyzje moralne. O potrzeby etyki badań naukowych*. 20 lutego Monika Walczak z Wydziału Filozofii KUL wygłosiła referat pt. *Klasyczna koncepcja racjonalności*. Na trzecim posiedzeniu 20 marca ks. prof. dr Andrzej Bronk z Sekcji Filozofii Teoretycznej KUL przedstawił referat pt. *Rola prawdy w kulturze*.

W drugim kwartale 1998 r. odbyły się trzy spotkania. Pierwsze posiedzenie odbyło się 17 kwietnia, na którym prof. Barbara Tuchańska z Katedry Filozofii Uniwersytetu Łódzkiego przedstawiła referat pt. *Tworzenie wiedzy w społeczno-historycznym byciu*. 22 maja prof. Aldona Pobjewska z Uniwersytetu Łódzkiego wygłosiła referat pt. *Nowy przedmiot badań nauki – koncepcja „środowiska” Jacoba von Vexkuella*. Na trzecim posiedzeniu 19 czerwca prof. Wojciech Wrzosek z Instytutu Historii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza przedstawił referat pt. *Losy źródła historycznego (refleksje na marginesie idei R.G. Collingwooda)*.

Małgorzata Olszewska
(Warszawa)

JUBILEUSZ PROFESORA ANDRZEJA ABRAMOWICZA

W 1998 r. mija 50 lat od czasu gdy Andrzej Abramowicz zajął się archeologią. Łódzkie środowisko naukowe, a przede wszystkim grono przyjaciół, wykorzystało tę datę. Dnia 27 lutego tegoż roku zorganizowano uroczyste sympozjum składając